

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Mandatis de providendo. Tit. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

18. Petr. Gregor. d. loc. num. 2. Gonzal. ad Reg. Cancell. de mensuris. §. 3. proem. num. 21. & 22. & Gloss. 11. num. 38. & 39. tamen ordinatio eorum conferendi potestas est coarctata per reservationes. De quibus titulo proximum sequente.

19. Item non habet locum Papæ præventio, quando in ea violantur privilegia ab Apostolica Sede concessa; veluti, Si vellet Papa præventive Galliarum Regem in Nominatione ad Prælaturas, contra tit. de Regia ad Prælaturas nominatione facienda. in Concordat. aut conferre vim reservationum, in Galliis prohibitarum. d. §. declarantes. in d. mandat. Apostol. in Concordat. Rebuff. ad Rubr. de reservat. sublat. in Concordat. Dart. d. loco, vers. non est quoq. Petr. Gregor. d. loco, num. 13.

20. Sunt etiam quædam beneficia, quæ Rex Galliarum alique Principes, conferunt jure Regaliæ, quorum collationes à præventione Summi Pontificis anteverti non possunt. Vult enim Is reservari regalia quæ competunt cuiquam, vel ex fundatione, vel ex consuetudine antiqua in c. generali constitutione. 13. de elect. in 6. vel ex privilegio. De quibus diximus supra.

TITULUS IV.

De Mandatis de providendo.

SUMMARI.

1. Continuatio.	runtur dua.
2. Mandata de providendo qua.	7. Utraq. admittitur.
3. Unde profluunt.	8. Ordo eorum quomodo processit.
4. Eorum origo recens.	9. Executorum ad providendum qua auctoritas.
5. Quando incepit.	10. Ex dicto Ordine processerunt Literæ Apostolicæ.
6. Eorum usus cur introductus, rationes adse-	

Corvinu
De Person
et Benef. Eccle

G IV

32

- lica, Monitoria, Præceptoria, Executoria.
11. *Quæ fuerunt Monitoria.*
12. *Quæ Præceptoria.*
13. *Quæ Executoria.*
14. *Fuerunt omnes Mandatorum Apostolicorum præludia.*
15. *Docetur.*
16. *Succeſſerunt Mandata Apostolica.*
17. *Appellantur Literæ gratiæ, & cur.*
18. *An omnes?*
19. *Appellantur & Literæ Juſtitia. Et*
20. *In forma communi.*
21. *In forma pauperum.*
22. *In forma cum ſecundum Apoſtolum.*
23. *Præter dictas Literas Gratia an ſint alia: &*
24. *Sub Mandato, de providendo continentur*
- Beneficia vacatura.*
25. *Quæ ſint.*
26. *Dictis Mandatis ſolent præter dictas clauſulas adjici alia.*
27. *Si pro alio conſcripſimus.*
28. *Non obſtante ſtatuto.*
29. *Quod poſt mortem vocaverit.*
30. *Conferas Beneficium Titio, quod duxerit acceptandum.*
31. *Improbatur in Francia.*
32. *Ut & Clauſula Anteferri.*
33. *Quid, ſi in Mandato concurrentis habeant eandem Clauſulam Anteferri.*
34. *Clauſula Gratificatio- nis quæ Utilitas.*
35. *Clauſula Decreti irritantis quævis.*

Corvinu
De Person
er Benef. Eccel
G IV
32

- 36. Derogatoriam cur ad-
jiciat Papa.
- 37. Quomodo hac in Bullis
soleat exprimi.
- 38. Mandatorum de pro-
videndo qua vis in Gal-
liis.
- 39. Manare possunt à solo
Pontifice.
- 40. Quia odiosa.
- 41. Mandatorum potestas
quanta.
- 42. Exhibenda ut afficia-
tur Beneficium.
- 43. Intra quod tempus.
- 44. An hoc sufficit.
- 45. Presentatione facta
quid faciendum porro.
- 46. Quid, si diversa fue-
rint Mandata impetra-
ta.
- 47. Quid, si non appareat
quis impetraverit pri-
mus.
- 48. In gratificando que-
modo procedat Ordine-
rius.
- 49. Quibus casibus preste-
tur posterior impetranti
priori.
- 50. Extinguitur Mandatum
per Revocationem.
- 51. Mandantis mortem.
- 52. Non in Gallia.
- 53. Nec alibi si res non sit
integra.
- 54. Per Mandatarum re-
nuntiationem tacitam
& expressam.
- 55. Lapsum temporis Et
appositi.

Inter modos acquirendi beneficia Jure Extraordinario habetur
que maxime usitatos, longe celeberrimus est, que fit
per Diplomata Pontificia, que appellantur vulgo. Mandata
de providendo & Gratia expectative.

2 Sunt ea hinc rescripta, per que Pontifex Summus mandat & de-
bet alicui de beneficio vacaturo provideri. c. mandatum cum 2. supra de
rescript. c. si ea. de concess. prebend. in 6.

Profluunt ex potestate quam sibi soli arrogat Pontifex in benefici- 3
is vacantibus, exclusa Ordinariorum potestate. *Vid. c. dilectus filius. ill. 2.*
c. dilectus. de prabend. Abbas in c. olim. de verb. signif.

Origo eorum satis recens, ceteri enim nonnulli Canonistæ, Curia 4
Romana Mancipia jurata, dicant, sed falso, (ut & diximus supra lib. 2.
tit. 1.) potestatem conferendi Episcopatus ad Pontificem pertinuisse;
non tamen pertinuit, fatentibus ipsis, conferendi Ecclesias inferiores
potestas; *Gloss. in c. quanquam. de elect. in 6.*

Non mirum ergo Mandatorum horum usum non fuisse vetu- 5
stum. Incepit is, ut ostendit Corrafius *cap. 5. part. 4. tractat. de Sacer-*
dot. circa annum Domini M. C. L. Eorum Authorem fuisse putat Re-
buffus, *supra Rubr. de Mandat. Apostol. in Concordatis.* Papam Alexan-
dram III. qui Pontificatum adeptus circa annum M. C. LXIV.

Conjectura Corrafi, videtur Duareno, *tract. de Sacris Eccles.*
Minister. lib. 5. cap. 8. & Dartisio, tract. de benef. sect. 7. cap. 2. vers. 1.
& mihi, non absurda. Constat enim in Decreto Gratiani, compilato
circa tempus anni M. C. L. talium Diplomatum nullum editum esse
exemplum, nullamque fieri mentionem.

Cur autem eorum usus sit introductus incertum. Causam non- 6
nulli ponunt in Aula Pontificia avaritia ad inveniendis novum hoc pe-
cuniarum aucupium, quod nunquam veteribus venerat in mentem; ut ta-
xatis literis & Sacerdotibus æstimatis locupletaret fiscum. Aliam eam &
plausibilem petunt ex Episcoporum carnali erga consanguineos &
affines suos affectu. *can. 13. pervenit. & ibi Gloss. caus. 1. qu. 3.*

Utamque admittimus. Posteriores tamen priorem judica- 7
mus. Cum enim hisce Diplomatum Pontifices ad coercendos Epi-
scopos, consanguineos aliosve indignos, idoneis præferentes, & ordi-
nibus sacris à se adscriptos injuriosè repellentes; usi fuissent primum;
c. accepimus. de etate & qual. ordin. Ipsi postea iis abuti cœperunt. Un-
de mala & incommoda multa secuta in Ecclesia. Quorum aliqua enar-
rat Duareno; *d. loco.* & fusius procerum Pragmat. Sanct. Prohibita
propterea fuerunt hæc Mandata non solum Concilio Basileensi, sed &
Tridentino *sess. 24. cap. 19. de reformat.* & sic, ô utinam omnis ex Ec-
clesia sublata illa lues & pestis. *Vid. Duaren. d. lib. & cap.*

[Pp]

Diplo-

- 8 Diplomatum seu *Mandatorum* istorum *ordo* processit sic: Primum Pontifices Romani monebant Ordinarios, ut idoneos præficerent Ecclesiis, maximè eos quos ordinassent sine titulo: *cap. accepimus. 13. de atat. & qual. ordin.* Deinde, si cunctarentur ad hæc monita, adficerent præcepta, Postmodum deputabant Executores; qui vel cogere cogerent Ordinarios, (Unde Executores ad compellendum dicebantur) vel recusantibus Ordinariis Ipsi conferrent; Dicti propterea Executores ad providendum. *Dart. tract. de benef. sect. 7. cap. 2. vers. ordo.*
- 9 Erant hiis Executoribus majores, nec enim solum conferrebant *c. si capitulo. c. si soli. de concess. prabend. in 6.* sed & collationem Ordinario interdiebant; beneficiaque reservabant collationi suæ: sed non generali: *d. c. si capitulo. c. executor. eod.* Et poterant quandoque conferre, etiam post menses sex; fungebantur enim vice Papæ. *cap. de offic. & potest. Jud. deleg.*
- 10 Ex dicto autem Diplomatum seu Mandatorum Pontificiorum ordine profluxit ille mos antiquus, ut ejusmodi beneficii nomine Papa Ordinarios mitteret literas trinas; quarum prima continebant monitionem, secundæ præcepta, tertiæ executionem: Unde & appellare *Monitoria, Præceptorie, Executorie.*
- 11 Erant enim *Monitoria* quibus Pontifex Summus monebat Ordinarios Collatores, ad quos scribebat; veluti, Episcopos, Archiepiscopos, & similes, utiis, pro quibus scribebat, conferrent beneficia, ad illorum collationem pertinentia, si quæ tunc vacarent, vel postea vacante contingeret.
- 12 *Præceptorie* erant, quibus præcipiebat Summus Pontifex Ordinariis, ad quos antea direxerat Monitorias, vel aliis, ut conferrent impetranti beneficium vacans vel, si tunc vacaret nullum, primo vacaturum.
- 13 *Executorie* erant, quibus mandabat Papa per literas seu rescripta, Executoribus, ut Ordinarios collatores cogere ad conferendum Es qui talem impetraverat gratiam expectativam, beneficium quod tunc vacabat in aliqua Ecclesia vel Capitulo: vel si tunc vacaret nullum, proximo vacaturum.

De tribus his literarum & Rescriptorum speciebus tractant *c. com.*

Corvinu
De Person
er Benef. Eccel

G IV
32

te. c. constitutus. 19. c. literis. 39. c. ex insinuatione. 37. c. Capitulum Sancte Crucis. 30. de rescript. De effectu earum Papa Bonifacius IIX. in c. si soli. 6. de concess. preb. in 6.

Fuere dictæ Literæ veluti præludia & incunabula Mandatorum **14** Apostolicorum, quibus hodiè utimur, omiſſis vel antiquatis prædictis literis, veluti minus efficacibus. *Petr. Gregor. in enarrat. ad tit. de rescript. lib. 1. cap. 4. num. 1.*

Nam olim, non obstantibus prædictis literis, Ordinarii quibus scriptum erat, conferebant beneficia aliis quam expectantibus pro quibus erat scriptum: Neque illarum præsentatio ita ligabat Ordinarios manus, ut collatio in contrarium facta esset ideo irrita vel nulla, etsi punirentur Ordinarii contumaces: *c. si soli. 6. de concess. prebend. in 6. c. dilectus. 2. de prebend. Nisi Literæ haberent clausulam seu decretum irritans collationes contrarios: Tum enim Eæ, seu Mandatum, Ordinarii ligabat manus sine insinuatione seu præsentatione alia ei facienda: c. tibi qui. de rescript. in 6. notat. in d. c. si soli. Gloss. in §. statuit autem. in verb. confatur. de collat. in Pragmat. Sanct. vel nisi Mandatarius fuisset creatus Canonicus: c. si postquam. 13. de prebend. in 6. c. duobus. de rescript. in 6. Felin. ad c. ad audientiam. col. 8. vers. literæ non dantur. eod. Gloss. in §. item voluit. verb. dirigendum. d. tit. de collat. in Pragm. Sanct. vel nisi Executor inhibuisset Ordinario vel Collatori alii collationem, & reservasset collationi suæ. d. c. tibi qui. & d. c. si soli. 6.*

Postea in locum dictarum Literarum successit Mandatorum usus: **16** Quibus Pontifices, non servato literarum monitoriarum, præceptoriarum, aut executoriarum ordine, jure proprio & speciali, mandant Ordinariis Collatoribus, ut conferant beneficium Mandatario Impetranti primo vacaturum, atque tribuunt Executoribus datis in mandato, conferendi potestatem, si Ordinarii recusent vel negligant post præsentationem mandati legitime & suo tempore factam. *c. si Apostolica Sedis. 22. de prebend. in 6. c. si Capitulo. 5. de concess. prebend. in 6. Petr. Gregor. de rescript. lib. 1. cap. 4. num. 3.*

Quæ Mandata & appellantur *Literæ Gratiæ*; Quia ex mera Ro- **17** mani Pontificis gratia & liberalitate procedunt.

Sed non omnia Mandata de providendo, *Literæ sunt gratiæ*: **18**

[Pp] 2

Sunt

Sunt enim quæ appellantur *Literæ Justitiæ*; quæ & dicuntur *Literæ in forma communi*; *in forma pauperum*; *in forma, cum secundum Apostolum*. Sunt quando Papa rescribit pro Clericis pauperibus ab Episcopo sine titulo ordinatis.

19 Dicuntur *Literæ Justitiæ*; Quia nihil est justius quam initiatum facris & sine titulo ordinatum conicqui ab Episcopo suo beneficium: c. 2. & 4. de prebend.

20 Dicuntur *Literæ in forma communi*; Quia ut dictum, Mandatorum de providendo origo processit ab hac causa, quod Ordinatio conferretur beneficiis his quos ordinasset; & propterea ab antiquo solebant Papæ Romani monere Eos, & præcipere Eis ut conferrentur quorum iudicio Mandatorum forma facta est communis. c. acceptum de atat. & qualit. c. postulasti. de rescript.

21 Dicuntur *in forma pauperum*; Quia scribuntur Clericis pauperibus; non pro sufficiens patrimonium habentibus. Rebuff. in 1. part. Praxis Benefic. tit. de rescript. in forma communi.

22 Dicuntur *in forma, cum secundum Apostolum*; Quia earum fundamentum est sententia vulgaris D. Apostoli Pauli; *Qui altario servit, vere debet de altari*. quæ posita in c. cum secundum. 16. de prebend.

Dici possunt etiam *Literæ gratiæ*; respectu eo, quod Papa nunquam potest potius concedere, quam illi. Gloss. in c. Sedes Apostolica. de consue. prebend. Extrav. Johan. 22.

23 Præter dictas *Literas gratiæ* adhuc sunt aliæ, sed constituentes speciem propriam & ab aliis distinctam: Appellantur vulgo *Literæ in forma condignum*. Frequentes in Gallis: Rebuff. in verbo gratiam. tit. de forma Mandati Apostolici. in Concordat. Habent conditionem annexam *Si impetrans repertus sit idoneus*. Clem. un. de offic. & potest. judic. Deleg. ubi Gloss. Unde, contra quam in *Literis Justitiæ*, Ratio in d. c. acceptum. 13. Episcopus ad quem hæc diriguntur *Literæ* examinare debet Clericum, & in ejus vitam & mores inquirere; antequam ei provideat. c. 1. d. c. accepimus. 13.

Sunt quoque aliæ quæ *Literæ facultatis* appellantur. His Papa mandat Ordinarius, ut Beneficia reservata, aut aliâ ratione ad Curiam Romæ

Corvinu
De Person
et Benefic. Ecclesiast.

G IV
32

Romanam devoluta conferant personis idoneis. *c. dudum. c. quamvis. de prabend. in 6.*

Non sunt odiosæ; Quia Episcopis jus suum restitunt. Virtute ergo earum recepti, recepti non intelliguntur autoritate Apostolica, sed Ordinarii. *c. cum aliquibus. de rescript. in 6.* Contra in receptis vi literarum gratia. *c. hi qui. de prabend. in 6.*

Denique sunt & alia Litera quæ vocantur, *Sineutri, Si alteri, Si nulli*; impetrari solitæ pugnantis de beneficio duobus, vel tribus, vel pluribus; ita ut eorum nullus dicatur causam habere bonam. Largitur eas Papa sub forma; *Sineutri*; litigantibus duobus; Sub forma, *Sinulli*; litigantibus pluribus: Sub forma; *Si alteri*, à Colligantibus. *vid. Rebuff. in d. c. part. Prax. Benefic. tit. de rescript. Sineutri, Si alteri. & Sinulli.*

Quæ Litera sunt Spectativa; Spectatur enim litis eventus. Suntque non de beneficiis vacaturis, sed jam de facto vacantibus. *Dartis d. loco.*

Sub Mandato de providendo, seu gratia expectativa, continentur **24** Beneficia vacatura cujuscunque generis sint, etiam Dignitates, Canonici; *c. executor. c. si soli. de concess. prabend. in 6.* pertinentia ad collationem Ordinarii, cui mandatum dirigitur; nisi sint certo aliquo modo excepta. *c. mandatum. 38. de rescript. Canonista ad c. dilectus. 27. de prabend. Petr. Gregor. d. loco, num. 4.*

Qualia sunt. 1. Beneficia secularia, si in mandatis ad beneficia **25** regularia obtinendis data; & e converso; *c. cum de beneficio. de prabend. in 6. Panorm. ad c. si postquam. eod.* 2. Beneficia Pontifici sive generaliter, *c. 2. de concess. prab. in 6.* sive specialiter reservata; *Aufrev. decis. Theos. 434. De quib. in seq. tit.* 3. Beneficia Electiva ut in *Clem. 1. de prabend. c. in illis. §. illis. eod. in 6.* sed in quibus confirmatione est opus: *Petr. Gregor. d. loco, num. 24. Et in syntagm. jur. univ. lib. 17. cap. 11. num. 9. Rebuff. in tract. Nominat. quest. 15. num. 25.* 4. Quæ diversi Ordinis quam est Impetrans: *Gloss. in §. declarantes. in verb. comprehensa. tit. de Mandat. Apostol. in Concord. vid. Notat. in cap. Deus qui Ecclesi. am. 11. de vita & honest. Clericor. Clem. 1. de elect. can. 4. quod Deo. 33. qu. 5. Petr. Gregor. d. tract. de rescript. d. cap. num. 7.* 5. Quæ post litera-

rum datam creata: *Clem. fin. ubi Gloss. de rescript. 6.* Quæ alio modo quam per obitum vacant; ut ex causa permutationis; *c. un. de rer. permut. c. 2. eod. in 6. Gloss. pen. ad c. 2. de præbend. in 6. Petr. Gregor. d. loco, num. 13.* vel renuntiationis: Scilicet vi pragmatice Sanctionis in Galliis; *§. item quod omnia. de collatione. in Pragm. Sancti. §. volumus. collat. in Concord. Gallic.* alias secus. *c. si te. de renunt. in 6. c. dudum. 14. de præbend. in 6. c. receptum. de rescript. in 6. c. un. de rer. perm. in 6.* 7. Et quorum collatio ex negligentia Episcopi ad Capitulum est devoluta: *Clem. si de beneficio. de præbend. & Dignit. 8.* Quæ suppressa & tunc *c. cum accessissent. 8. de constitut. Gloss. fin. in Clem. fin. de rescript. 9.* Quæ per decessum possessorum supprimenda: quia esse desinunt; & quod non est, non debetur, nec habet qualitates: *c. dilecto. de præbend. ad dissolvendum. de despons. impub. Petr. Gregor. d. loco, num. 9. & 10. 10.* Quæ litigiosa: *Clem. 1. ut lite pend. nihil innov. & c. 1. & 2. ad 6. §. 1. de Mandat. Apostol. in Concord. Petr. Gregor. d. loco, num. 8.* 11. Quæ sunt de mensa Prælati: *Clem. un. de Excessib. Prælat. 12.* Quæ habet Episcopus tanquam Canonicus, si per mortem Ejus vacaverit: *c. cum in Ecclesia. de præbend. in 6. Darris d. loco, ver. non comprehenduntur. 13.* Quæ ex consuetudine Ecclesiæ optioni subjecta: *c. ad consuet. in 6. Petr. Gregor. d. loco, num. 21.* 14. Quæ paterna; necessitudo fit in beneficiis: *c. ad presentiam. c. ex transmissa. de filiis Prælati. 15.* Quæ conferenda jure Regaliorum; *Gloss. in d. §. declarantes. in verb. comprehensa. Petr. Gregor. d. loco, num. 16. Darris d. loco. 16.* Quæ Patronata: *c. cum dilectus. de jure patron. Gloss. & Doct. in c. 3. de præbend. Panorm. in c. quanto. de judic. Petr. Gregor. in d. syntagm. per un. d. lib. & cap. num. 10.* 17. Ea ad quæ Impetrans tempore Mandati dati, quo exigitur capacitas. *c. si eo tempore. c. super eo. de rescript. in c. si pro Clericis. de præbend. in 6. erat inhabilis: Petr. Gregor. d. loco, num. 9. Idem d. tract. de rescript. d. lib. & cap. num. 12. vid. Rot. 3. in no. vis. & 466. in antiqu.* 18. Quæ in Civitatibus aut Oppidis muro circumstita. *Darris d. loco. si non sint qualitates requisita: Petr. Gregor. in d. syntagm. d. loco, num. 10. post Rebuff. in d. §. declarantes. verb. comprehensa. in Concord. per c. quia sope. de præbend. in 6. Diss. Boer. de off. 2. 2. 19.* Unicum beneficium quod habet Collator. *Gloss. in Clem. 1. de præbend.*

Corvinu
De Person
et Benef. Eccle

G IV

32

prebend. verb. incerta. Rota decis. 261. in antiq. Petr. Gregor. d. tract. de rescriptis. d. lib. 6. cap. num. 29. Dart. d. loco, vers. Deinde.

Mandatis de providendo, præter Clausulas supra relatas, quan-26
doqueiis adjici solitas, & solent adjici alia: Veluti: 1. *Si pro alio non scripserimus*: 2. *Non obstante statuto*. 3. *Quod post mensem vacaverit*. 4. *Quod duxerit acceptandum*. 5. *Anteferri*. 6. *Gratificamus*. 7. *Irrigans*. 8. *Derogatoria*. 9. *Exprimens valorem*.

Prima Clausula; *Si pro alio non scripserimus*; declarat Pontificis 27
Summi intentionem esse, se nolle pluribus Mandatis onerare Ecclesiam:
c. mandatum. c. literis. c. Abbatem. de rescriptis. non adjecta, subintelligitur:
c. Capitulum. 30. eod. Si pro alio scriptum sit, posterius mandatum vires habet nullas; nisi prius sit revocatum: *c. quamvis. eod.* vel primus Impetrans gratia fuerit ipso jure exclusus; *Clem. Gratia. eod.* vel suis literis renuntiaverit; *ut in c. ad audientiam. eod.*

Idem erit, si Clausula hæc per numerum pluralem fuerit concepta; *Si pro aliis non scripserimus*: *arg. l. non est sine liberis. 148. ff. de verb. signif. Dartis d. loco, vers. His mandatis.*

Clausula *Non obstante statuto*; utitur Pontifex cum in Cathedra-28
libus, Metropolitans, & Collegiatis Ecclesiis, in quibus statuto cautum est, ut nullus Dignitatem, Personatum, Administrationem, obtinere possit, nisi actu sit Canonicus, & intra numerum vulg create Canonicos ad effectum obtinendi Dignitatem, Personatum, vel administrationem. *§. in Cathedralibus. de reservat. in Concordat. Gall. ibid. in forma Mandati Apostolici. vid. Dart. d. loco, vers. Alia est. vid. Duaven. de Minister. Eccles. lib. 5. cap. 8. vers. quinta clausula.*

Clausula; *Quod post mensem vacaverit*; postquam scilicet Man-29
datum fuerit oblatum: habet utilitatem duplicem. Prima est; Evitatio voti captandæ mortis alienæ. Nam si post præsentationem beneficium deberetur statim, posset Impetrans alterius procurare mortem & statim ostendere suum Mandatum: *vid. c. 2. de concess. prebend. in 6.* Altera est evitatio dilationis præsentandi Mandatum, donec eveniret mors imminens alicujus, pingue beneficium habentis. Quia cum mensem protolari necesse est, à die præsentationis literarum computandum,

dum, poterit Ordinarius liberè ante finem mensis alteri conferre beneficium vacans.

Quin etiam putat Dartis *d. loco.* non posse Beneficium quod vacaverit ante mensem, si post mensē sit vacans adhuc, conferri ex hoc mandati vi: Quia provisio non est eo de beneficio, sed de eo quod vacaverit post mensē: Est enim forma mandati diligenter spectanda. *diligenter. §. in princ. ff. mand. Diff. Gloss. in Clem. un. verb. nullus de concess. prebend.*

30 Clausula; *Conferas beneficium Titio quod duxerit acceptandum* operabatur duo; Et ut ex pluribus beneficiis simul vacantibus eligeretur pinguius; *c. si pluribus. de prebend. in 6.* Et ut qui aliàs primum beneficium vacans, quantumvis exiguum acceptare tenebatur, *c. si Titius. eod. in 6.* possit primo omisso, acceptare secundum: Certum est tempus sit determinatum, veluti; *quod intra mensē duxerit acceptandum*, non poterit optare Titius beneficium, quod vacaverit adhuc post mensē. *d. Clem. un. Et ibi Gloss. in verb. infra mensē. de concess. prebend.*

31 Sed dictæ Clausulæ, *Quod duxerit acceptandum*; vel *Quod infra mensē duxerit acceptandum*: licet non improventur jure, improbantur tamen in Francia. *Dartis d. loco, vers. Sed nec. Petr. Gregor. comment. de rescript. lib. 1. cap. 7. num. 7. & 8.*

32 Quemadmodum etiam improbatum Clausula *Anteferris*, per quam consequitur Impetrans prærogativam ante eos, qui priores fuerunt mandata; *c. pens. de prebend. in 6. c. autoritate. 7. de concess. prebend. quædam;* non adjectâ hac clausulâ propter temporis prioritatem præferuntur proculdubio. *c. cum qui. eod. in 6. c. capitulum. de rescript.*

33 Quod si, qui concurrunt in mandato, similem habeant Clausulam *Anteferris*; tunc ad Juris Communis dispositionem recurrendum. Ut privilegiatus in privilegiatum non utatur jure suo; sed prior tempore sit potior jure. *c. si à Sede. 3 l. de prebend. in 6. sac. l. verum. §. si. in l. seq. ff. de minor. l. 2. Cod. de privil. fisci. Petr. Gregor. d. loc. num. 9.*

34 Non admodum dissimilis est Clausula *Gratificationis*; Quæ quoties de alio dubitatur impetrante, vel de alio cui conferatur beneficium eodem die, mandato inferi est utile: Quia siambo sint partes æquales, præferetur is, cujus rescripto est apposta; quasi habeat jus potius.

Corvinu
De Person
er Benef; Eccle

G IV.

32

gnius. *Rebuff. in 1. part. Praxis beneficior. tit. de quinta parte signaturæ. Dartis. d. loco. vers. Non admodum.*

Denique sunt & aliæ Clausulæ, quas copiosè refert *Rebuff. d. part. tit. de Clausulis Mandator.* Præcipuæ sunt *Decreti irritantis & Derogatoris.*

Illæ ligat Ordinarium, ut nihil valeat, quod contra factum fuerit. 35 c. dilecto. de præbend. c. 1. §. ex parte. c. si soli. de concess. præbend. in 6. si quidem Impetrans velit. Omni enim rescripto ad beneficia inest conditio hæc. Gloss. in verb. irrita. tit. de collation. in Pragm. Sanct. Eius Clausulæ nullus usus in Gallia. Dartis d. loco. vers. Denique.

Hæc adjicitur, ut per eam Papa legibus communibus, constitu- 36 tionibus, consuetudinibus deroget, nè impediatur sui Diplomatis effectus.

Exprimi in Bullis solet sic. *Cum derogatione statutorum, privi- 37 legiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum.* De ejus vi & effectu vide *Rebuffum. in d. 1. part. loco qui agit de 3. parte signaturæ. Dartis d. loco. vers. posterior.*

Per dicta Mandata de providendo, datur jus ad futura vacatura be- 38 neficia, per quemlibet Pontificem (in Galliis) semel duntaxat in vita, tempore sui Pontificatus per literas in forma Mandati. §. 1. de mandat. Apostolic. in Concord. Gall. Idque vel propter jucundum Eius adventum; honoris causa: *fac. l. si in aliquam ff. de offic. Procons.* vel in signum recognitionis Juris supremi: vel quia æquum visum est, post reservationis Ei in Galliis ademptas; *tit. de reg. ad prælat. nominat. & de tollat. in Concordat. & tit. de reservat. sublat. in Pragm. Sanct.* ut honoraretur in hac prærogativa. *arg. l. cum qui. 30. in princ. ff. d. jurejur.*

Idque etiam eâ Lege ut Ordinarium non possit gravare mandato uno, nisi Is habeat beneficiorum decem collationem: habentem autem collationem quinquaginta & ultra, duntaxat in duobus. Ita tamen quod in eadem Ecclesia Cathedrali vel Collegiata, unum Collatorem pro tempore non gravet in præbendis duabus. *d. §. 1. de Mandat. Apostol. in Concordat. in §. volens. & in §. voluit. de collation. in Pragm. Sanct. const. Ludov. 12. art. 1. cum §. seqq. Petr. Gregor.*

in d. Syntagm. Jur. Univ. d. lib. & cap. num. 5. & 6. & in d. Enora. ad tit. Decret. de rescript. d. lib. 1. cap. 6. num. 5.

39 Mandata itaque hæc ad beneficia vacatura manere possunt à lo Pontifice; Gloss. in c. 1. in verb. vacaturis. de præbend. in 6. c. 1. Etus de eod. Felin. in c. mandata. de presumpt. propter ejus in beneficia supremam & plenam auctoritatem. c. 2. eod. in 6. c. 1. in fin. Utindependent. vid. Petr. Gregor. d. lib. 1. cap. 6. num. 1.

40 Sunt enim ea alioquin odiosa, cum propter eorum qui possulant ambitionem; c. quamvis. de præbend. in 6. tum quia odiosum est per se & functum, impetrare beneficium viventis. d. c. 2. de consuet. præb. c. de captanda. c. detestanda. eod. in 6.

Non licebit ergo, etiam Legato à latere, nec Cardinalium Collegio, c. dilectus filius. 19. de præbend. sac. c. super eo. eod. in 6. Cane Roman. de elect. concedere hæc Mandata: Quamquam Is non Communi vacatura reservare possit suæ collectioni. c. cum dictum. de jure patron. c. deliberatione. c. si apostolica. de præbend. in 6. c. 4. & de offic. Leg. in 6. Regno Galliarum excepto. In quo ex Concilio Basiliensis præscripto ultimo placuit, tolli reservationes. tit. de rescript. in Pragm. Sanct. Petr. Gregor. in Syntag. Jur. Univ. d. lib. 1. cap. num. 7.

Ideoque in eo certa Mandatorum est præscripta forma secundum quam ea omnia, sive pertineant ad beneficia regularia, sive secularia, ut concipiantur oportet, tit. de Mandat. Apostol. tit. de firmat. mand. in Concordat.

Debent etiam Mandata, ut valeant, esse generalia ad beneficia omnia. Concord. d. locis. ut & placuit Senatui Parisiensi. teste Rebuff. in d. praxi tit. de claus. Mandat. num. 29. & 30. Licet olim & alibi in die, quam in Gallia, Mandata dirigerentur singularia. Petr. Gregor. d. lib. 1. cap. num. 8.

41 Cæterum tanta est Mandatorum horum de providendo, in forma legitima (Quam hic intelligimus expectativam. Alia enim sunt forma expectativarum Apostolicarum literarum. Quas non recipit Gallia. §. volens. de collat. in Pragm. Sanct. & de quibus Staphiliens proprio libro inc. tibi qui de rescript.) imperatorum potestas, ut Mandatam præ-

CORVINUS
De Personis
et Benefic. Ecclesiast.

G IV.

32

ferantur aliis beneficiis expectantibus; quia sunt Expectatores Apostolici, & ideo Ejus ratione preferendi: *c. ii, qui. de prabend. in 6.*

Et proinde preferuntur etiam in Gallia in beneficiis quæ sub Mandatis continentur (Nec enim, ut supra ostendimus, comprehenduntur omnia.) Ordinariis Collatoribus & Graduatis Simplicibus & Nominatis. §. *ut obvietur litibus de mandat. in Concord. Gallie.* quanquam Graduati prius quam Mandatarii acceptaverint, & quamvis beneficium vacans ejus generis esset, quod destinaretur Graduatis. *d. §. ut obvietur. & ibi Rebuff. in verb. nominatis. Petr. Gregor. d. lib. & cap. num. II.*

Quod tamen accipiendum ita, ut preferantur tantum his casibus, quibus per mandatum beneficium est affectum. *c. si Capitulos de concess. prab. in 6.*

Afficitur per presentationem & exhibitionem Mandati Ordinario factam. *c. tibi. c. pen. de rescript. in 6. d. c. si Capitulum.* Antea mandati nulla vis ac potestas, imò nec post presentationem impedit collationem factam ab Ordinario. Alendus tamen ab eo mandatarius, donec eo de beneficio providerit. *ut in c. dilectus. 27. de prabend.*

Debet fieri mandati presentatio & denuntiatio, nè mandati ignorantiam causet Ordinarius. *d. c. si Capitulo. & Clem. causam. 3. de elect.*

Verum intra quod tempus hoc fieri debeat, non est definitum Jure; sed solet vulgo adduci differentia inter Rescripta ad beneficia, & Rescripta ad lites, quod hæc finiantur anno; *c. si autem. & c. plerumque. de rescript.* Illa verò sint perpetua. *d. falso. Cod. de divers. Rescript.* Quia decet Beneficium Principis esse mansurum; *sec. c. decet. de reg. Jur. in 6.* Amittuntur tamen nonnullis modis. De quibus postea.

Per presentationem ergò Mandati, & quidem simplicem, afficitur beneficium, si nulli sint dati Executores, qui, non obtemperantibus Ordinariis, exequantur Mandatum: quod si dati, distinguendum: Utrum fuerint dati ad compellendum, utrum ad providendum: Nam si dati ad hoc, per solam presentationem Mandati non afficitur beneficium; sed opus est, ut *inhibeatur* Ordinarius, nè conferat,

postquam Inhibitionem Ordinario factam, facta ab eo Collatio ordinaria. *d. c. si soli. de concess. Præbend. in 6.* Si dati Executores ad illam & sola præsentatio & insinuatio sufficit; *c. quia cuncti. §. ex parte. Executor. c. si Capitulo. eod. in 6. Dantis d. loco. vers. datis Executoribus.* & recusante aut negligente Ordinario, conferet Executor: *ut de forma literarum Executorialium Mandati in Concordat. ut & supra dictum.*

Sive autem fuerint dati Executores ad Compellendum, sive ad Providendum, edi debent literæ utræque, tam quæ continent Mandatum, quam Executoriales, idque Ordinariis, quorum interest, officiant, quid Executor possit. *ut judicat. Parisiis teste Rebuffo. in Gloss. in verb. Præsentat. d. tit. de forma Mandati Apostol. in Concordat.*

45 Præsentatione factâ tenetur Mandatarius, in Gallia requirere & acceptare ad summum intra menses sex beneficium primo vacans. *Rebuff. in §. nosque. in verb. præferendos. de collat. & in form. in Concordat. alibi, intra tempus ad acceptandum sibi præstitum. Gloss. in Canon. un. in verb. mensem. de concess. Præbendar. Felin. in c. Capitulum. 30. de rescript.*

Et quia tenetur ita acceptare primò beneficium vacans, si illud conferatur in vim Mandati, extinguitur Mandatum; *c. si modo 23. non potest 21. de præbend. in 6.*

Verum si illa Collatio non teneat, aut contingat non sortiri beneficium, non obstante eâ aliud acceptare poterit. *Rebuff. in præbend. de mandat. Apostol. Petr. Gregor. d. lib. 8. cap. 13. num. --*

46 Quodsi plures Mandatarii concurrant, qui diversâ impetrarunt à Summo Pontifice mandata, tempus datæ est inspiciendum; *c. cum te. c. constitutus. de rescript. c. si eo tempore eod. in 6.* & potior tempore potior erit juro. *c. qui prior. de reg. jur. in 6.* etiam si in secundo esset Clausula decreti irritantis, & in primo non; quia præsentatio afficit præbendam primo, ut obtinere eam non possit posterior. *d. c. si Capitulo. de concess. præbend. in 6.* etiam si præsentaverit prius, *c. si tibi quæ. de duobus. de rescript. in 6. c. cum, qui. de præbend. in 6.* Quia semper subintelligitur hæc clausula; *Si pro alio non scripserimus;* ut jam est dictum. Nisi

Corvinu
De Person
et Benefic. Eccle

G IV.

32

Nisi jus commune, in secundo decreto posita fuerit Clausula *Anteferri*. *Gloss. in d. c. si soli. & text. in c. pen. de concess. prabend. in 6.*

Vult enim jus, secundum tunc anteferri primo qui acceptaverit, modo ei nondum facta fuerit Collatio. *d. c. tibi qui. de rescript. in 6.* tollitque hæc Clausula jus ad rem, non in re. *c. quondam. de prabend. in 6. vid. Felin. in d. c. capitulum. col. 7. num. 6. cum seq. de rescript.*

Quod si non appareat, quis literas impetraverit primus; ejus qui 47 præsentaverit causa erit potior: & si in præsentatione concurrant, crit ejus, ad quem dirigitur mandatum, gratificari ei cui voluerit: *c. duobus. de rescript. in 6.* Nisi in rescripto alterius Clausula *Motus proprii* fuerit apposita. *Gloss. in verbo presentante. tit. de forma Mandati Apostolici in Concordat.*

In gratificando verò procedet Ordinarius secundum Regulam 48 Cancellariæ, XV. ut habeat aut rationem gradus: veluti Si unus ex impetrantibus sit graduatus, alter non graduatus; aut possessionis, ut præferat possessorem non possidenti: aut origines, ut oriundum ex loco, extero præferat: Et aliarum ejusmodi rerum. *Dartis d. loco. vers. in gratificando.*

Ubi tamen ex tenore literarum appareret gratificari Papam voluisse utrique; veluti, Si apposita fuerit Clausula, *Non obstante quod pro alio scripsimus*, aut similis, providendum erit utrique. *d. c. duobus.*

Sunt tamen casus quibus posterior Impetrans præfertur priori. 49

Nempè

1. Si in Rescripto posteriore posita sit Clausula *Anteferri*: de qua supra.
2. Si primum rescriptum sit conditionale, secundum purum & simplex: *c. si pro te. 13. de rescript. in 6.*
3. Si primus beneficii, quod vacat, non sit capax, sit verò secundus: *c. ei, cui 29. de prabend. in 6.* vel si in rescripto secundo expressa sit dignitas, non verò in priori; & vacaverit dignitas: *c. quia sepe. 15. eod. in 6.*
4. Si primus in perfequenda mandati executione fuerit negligens: *c. si Clericus. 11. eod. in 6. d. c. tibi qui. de rescript. in 6. Felin. in c. Capitulum. eod.*
5. Si mandatum sit extinctum.

Extinguitur autem & finem accipit redditurque sine effectu; 50

[Q9] 3

Pri-

Primo: Per revocationem ipsius Pontificis concedentis ejusve successoris: Solent enim Summi Pontifices post die coronationis revocare gratias expectativas à Prædecessoribus suis concessas. *c. quatuordecim. 8. de rescript. in 6. c. penult. & fin. de præbend. in 6. c. fin. de concess. præbend. in 6.*

§1 Revocatione expressâ à Successoribus non factâ, Mandatum Pontificis mors sola non officit Mandato; nec censetur ea revocatum si certis Executoribus in eo comprehensis sit directum: *c. si super quibusdam. 9. de offic. & potest. Jud. Deleg. in 6.*

Sed & si cui, nullâ personarum expressione factâ, gratia concessa sit facultas, ut aliquibus personis idoneis, auctoritate Apostolica providere possit de Ecclesia incerta, vel conferre beneficia, eorum collatio ad Sedem Apostolicam devoluta est legitime, etiam eadem auctoritate, compescendo per censuram Ecclesiasticam Condemnatores: ea, cum gratiam contineat specialem, decetque esse mansuram; non expirat per concedentis mortem, licet res sit antiqua: *text in c. si cui nulla persona. 36. de præbend. in 6.*

Exspirat, si super provisione certæ personæ faciendâ, sit data potestas eidem, non ob suam, sed ejus, cui mandatur provideri, gratiam vel favorem: *d. c. si cui nulla persona. 36. vers. secus.* Est enim regulare Mandata re integra expirare mandatis morte. *l. & quia. 6. ff. de jurisdic. l. si per epistolam. 50. ff. de acquir. vel amit. hered.*

§2 Cæterum in Gallia Mandata Apostolica non extinguuntur Mandantis morte: ut ex Mandati forma, in Concordatis apposta, constat. *vid. & Gloss. in §. 1. verbo Pontificatus. tit. de Mandatis Apostolicis. in Concordat.*

§3 Nec etiam alibi censentur revocata, quando res non est integra ut si per Executorem, vel Mandatarium processum fuerit ad actum aliquem, ex quo dici possit rem non esse integram; veluti, si bulla fuerit Executori præsentata. &c. *vid. Domin. de S. Gemin. ad d. c. si in nulla. Petr. Gregor. d. Enarrat. ad tit. de Rescript. lib. 1. cap. 8. num. 1. Darts. d. tract. de benefic. sect. 7. cap. 2.*

§4 Secundo extinguitur Mandatum, ejusve effectus per Mandantis renunciationem, tam tacitam, quam expressam.

CORVINU
De Personis
et Benefic. Ecclesiast.

G IV.

32

Per hanc meritò; *c. ad audientiam. 31. de rescript.* Nec enim redire potest renuntians ad jus ejuratum. *c. 3. c. in presentia. 6. de renuntiat. & obligatio sublata in perpetuum restitui nequit. l. qui res. 98. §. aream. ff. de solution. l. si unus. 27. §. pactus ne peteret. ff. de pact. l. si pro parte. 10. §. idem querit. ff. de in rem verso.*

Expresse renuntiat, qui verbis renuntiationem beneficii obtenti significantibus utitur. Verba enim referunt mentis imaginem, & cum in verbis nulla est ambiguitas, voluntatis quaestio non est admitenda. *l. ille heres. 25. ff. de legat. 3.*

Tacite; primo qui beneficii possidendi sit incapax: ut si uxorem ducat: *c. 1. c. diversis. 5. c. cum decorem. 8. de Cleric. conjugat.* si aliud beneficium incompatible acceptet: *Clem. gratia. 4. de rescript. vid. Gloss. ad §. quod si quis ex dictis. ad verb. tempus. in fin. de Collat. in Pragm. Sanct.* habitum Clericalem rejiciat: *c. 1. de Apostat. fiat miles, enormibus criminibus se immisceat; vid. Pacum de Mand. Apost. part. 8. num. 7.* aliove modo privilegium Clericatus amittat: *c. 1. de vita & honest. Cleric. in 6. Clem. 1. eod.* Secundo; Qui tantum rescripto mandato renuntiat: *c. cum pridem. 4. de pact.* Nisi de contraria voluntate constet. *c. sane dilecto filio. 7. de renuntiat. Petr. Gregor. d. loco. num. 2.*

Tertio extinguitur Mandatum, ejusve effectus, elapso tempore, si re illi ad acceptandum appositum: *Clem. un. de concess. prebend. vid. d. Petr. Gregor. d. loc. num. 4. 5. & in Syntagm. Jur. univ. d. lib. 17. cap. 11. num. 15.*

TITULUS V. De Reservatione. SUMMARI A.

1. Mandato Apostolica affinis.
- Reservatio Beneficii est 2. Quae illa.

3. Eam